

คำสอนตายาย

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

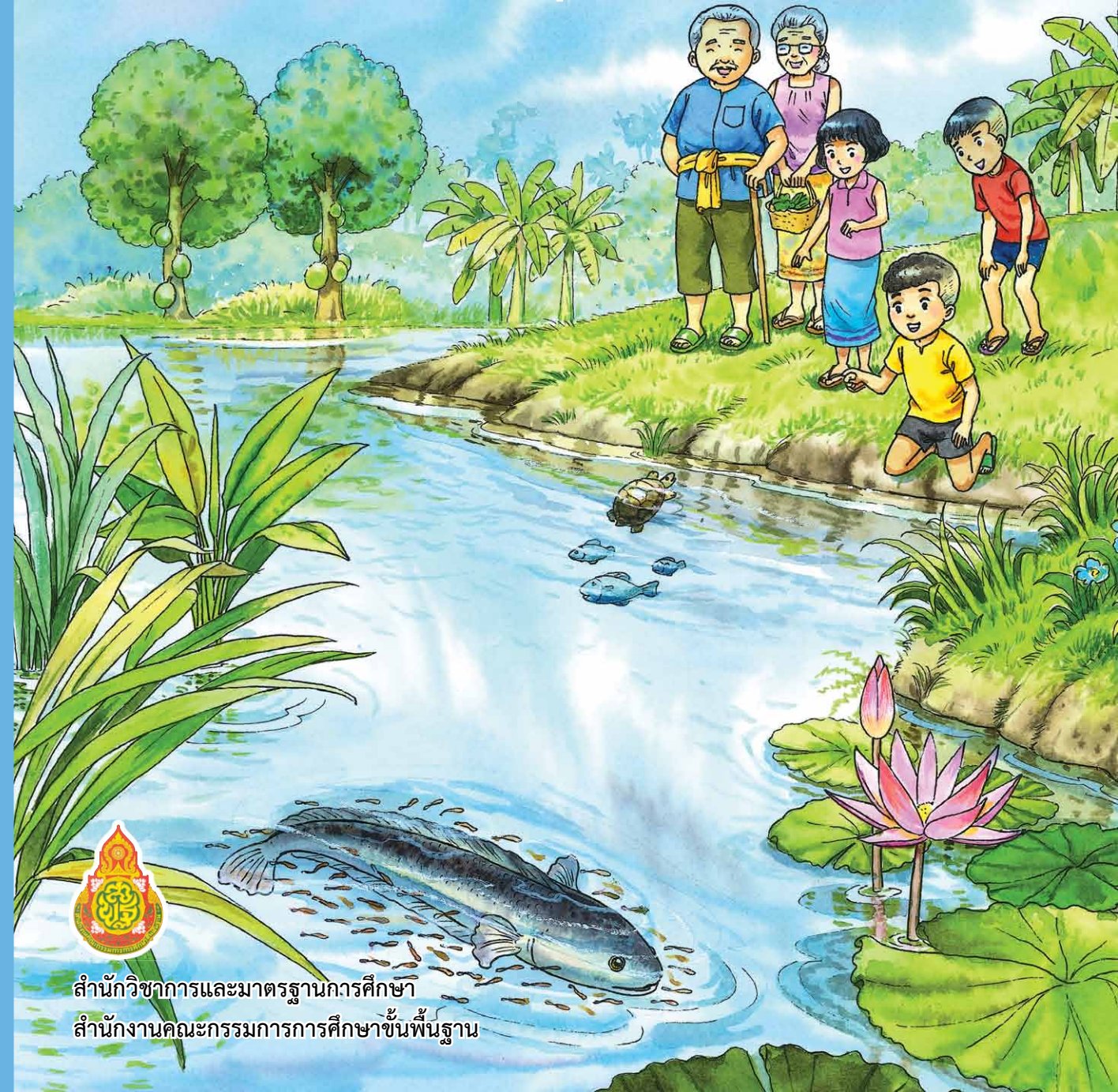
อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

เล่มที่ ๕

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสอนตายาย

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

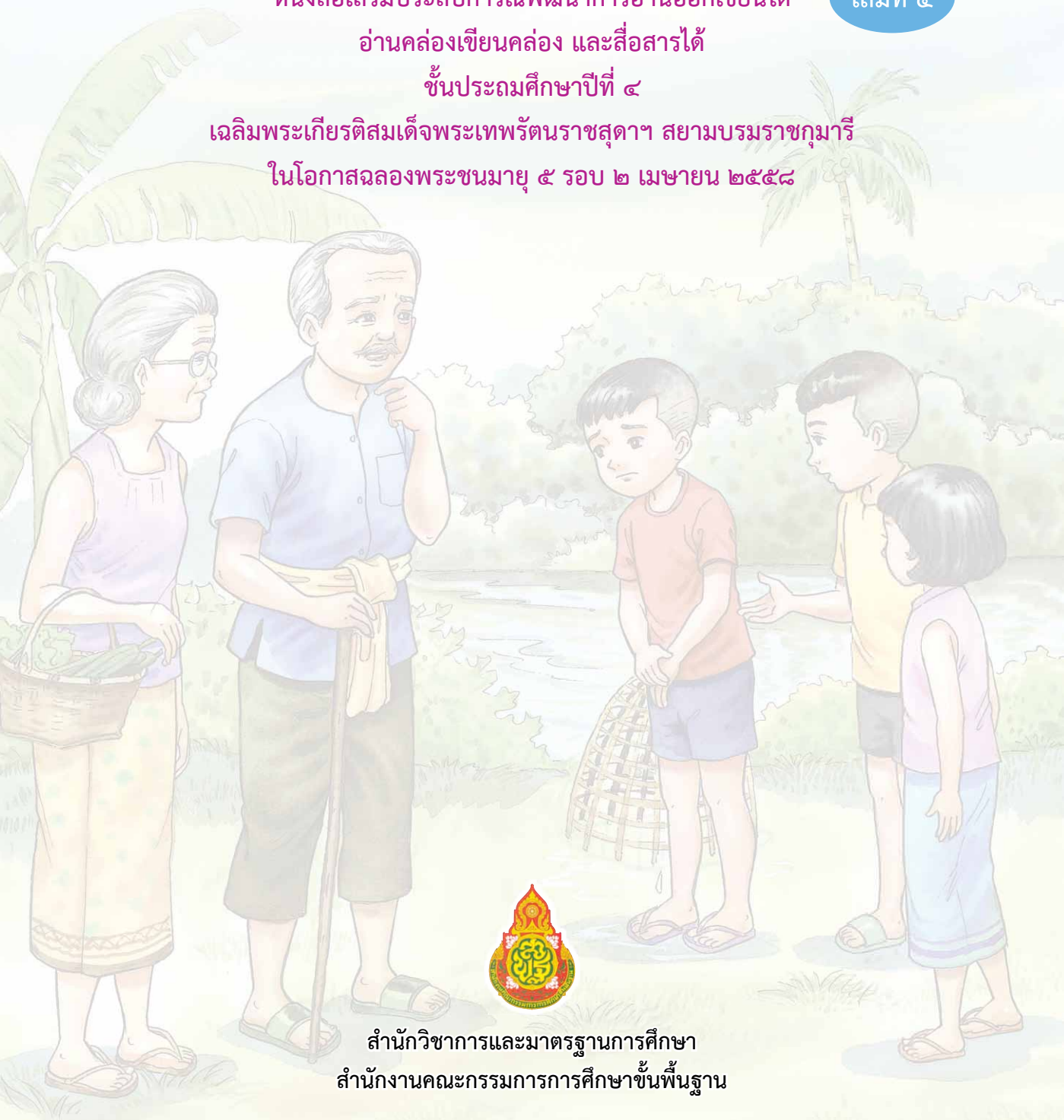
เล่มที่ ๕

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสอนตายาย

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หนูน้อยฟันดี

ห้องเรียนขอบฟ้ากว้าง

หมู่บ้านเป็นสุข

กินดีอยู่ดี

คำสอนตายาย

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จัดพิมพ์ สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-616-395-751-1

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา	นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	นายวินัย รอดจ่าย	ข้าราชการบำนาญ
	นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
	นางสุกัญญา งามบรรจง	ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
๗๙ ถนนนางมวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๔๕๖๗ ๐ ๒๕๗๙ ๕๑๐๑

คำนำ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักในพระมหารัชมงคล อย่่างหาที่สุดมิได้ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ โดยจัดพิมพ์ขึ้นละ ๕ เล่ม รวม ๓๐ เล่ม ให้เป็นหนังสือส่งเสริมทักษะภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียน เนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่มจะเพิ่มศักยภาพการอ่านของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามหลักค่านิยม ๑๒ ประการ ที่สำคัญคือความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อฝึกทักษะทางภาษา และมีหนังสือคู่มือการใช้อีก ๑ เล่ม รวม ๓๑ เล่ม บรรจุในกล่อง ซึ่งได้แจกแก่โรงเรียนในสังกัดแล้ว คณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) พิจารณาเห็นว่าหนังสือชุดนี้เหมาะสมในการใช้เป็นสื่อฝึกทักษะการอ่าน แก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจัดพิมพ์แจกเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนทุกสังกัดในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ร่วมดำเนินการให้การจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นไปด้วยความ เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ หากมีข้อเสนอแนะประการใด โปรดแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

สวนนี้มีเจ้าของ
ผลไม้หลายหลากมี
ขอบข้างมีคลองคู
เพราะน้ำสะอาดใส
เด็กเด็กชอบมาเล่น
ป็นป่ายวิ่งไล่ตี

ซื้อตาทองกับยายศรี
ผักสวนครัวอยู่ทั่วไป
มองเห็นปูปลาตัวใหญ่
เย็นชื่นใจในสวนนี้
ล้วนแต่เป็นหลานยายศรี
หยอกล้อกันทุกวันมา

เจ้าปู้มและกลุ่มเพื่อน
นัดกันมาดูปลา
นั่งจ้องมองในคู
เรียงรามาแต่ไกล
ปู้มว่า “นั่นลูกอ๊อด”
แต่โหม่งโพล่งเห็นแย้ง
ปัดรับตอบฉับไว
ลูกครอก นั้นแหละหนา

พากันเยื่อนตามเวลา
ในสวนตาน่าสนใจ
ร้อง “อู้ฮู้ ปลาตัวใหญ่”
“เอ๊ะ อะไรสีแดงแดง”
เกาะกลุ่มกอดอยู่หลายแห่ง
“เราเห็นลูกคือลูกปลา”
“ข้อมูลใหม่ได้ศึกษา
ลูกปลาช่อนตอนอ่อนเยาว์”

ลูกน้อยของแม่ปลา
เคียงข้างอย่างเป็นเงา
ทันใดฝูงชะโด
แม่ปลาเข้าฝ่าฟัน
ศัตรูอยู่รอบข้าง
อมลูกจนถ้าน้ำ

แหวกว่ายมาเคลียดคลอเคล้า
ระวังภัยไม่ห่างกัน
ผูกผลุบโผล่อย่างหุนหัน
ปกป้องลูกทุกทุกตัว
แม่ไม่ห่างให้หมองมัว
เข้าปากแม่แท้ปลอดภัย

บ่ายคล้อยปุ่มกังวล
แม่คงจะสงสัย
ปัดว่า “ปุ่มอย่าเร่ง”
ใช้ส้อมกดแน่นแน่น
แม่ปลาตื่นสุดฤทธิ์
ปัดให้โหน่งช่วยถือ
ลูกปลาว่ายสับสน
กบเขียดได้จังหวะ

บอกทุกคนกลับไวไว
ไม่เห็นหน้าเวลาเย็น
สายตาเพ่งเล็งแลเห็น
จับแม่ปลาได้คามือ
แต่ก็ติดสุดจะยื้อ
“เร็ว เร็วเข้าอย่าช้านะ”
ผจญภัยไม่ลดละ
จ้องจับกินแสนยินดี

ป๋มมองขอร้องป๊ต
ฉันจะฟ้องยายศรี
ป๊ตปล้นทันได้คิด
ปล่อยมืออย่างง่ายดาย
แม่ปลาถลารี่
ลูกครอกต่างดีใจ

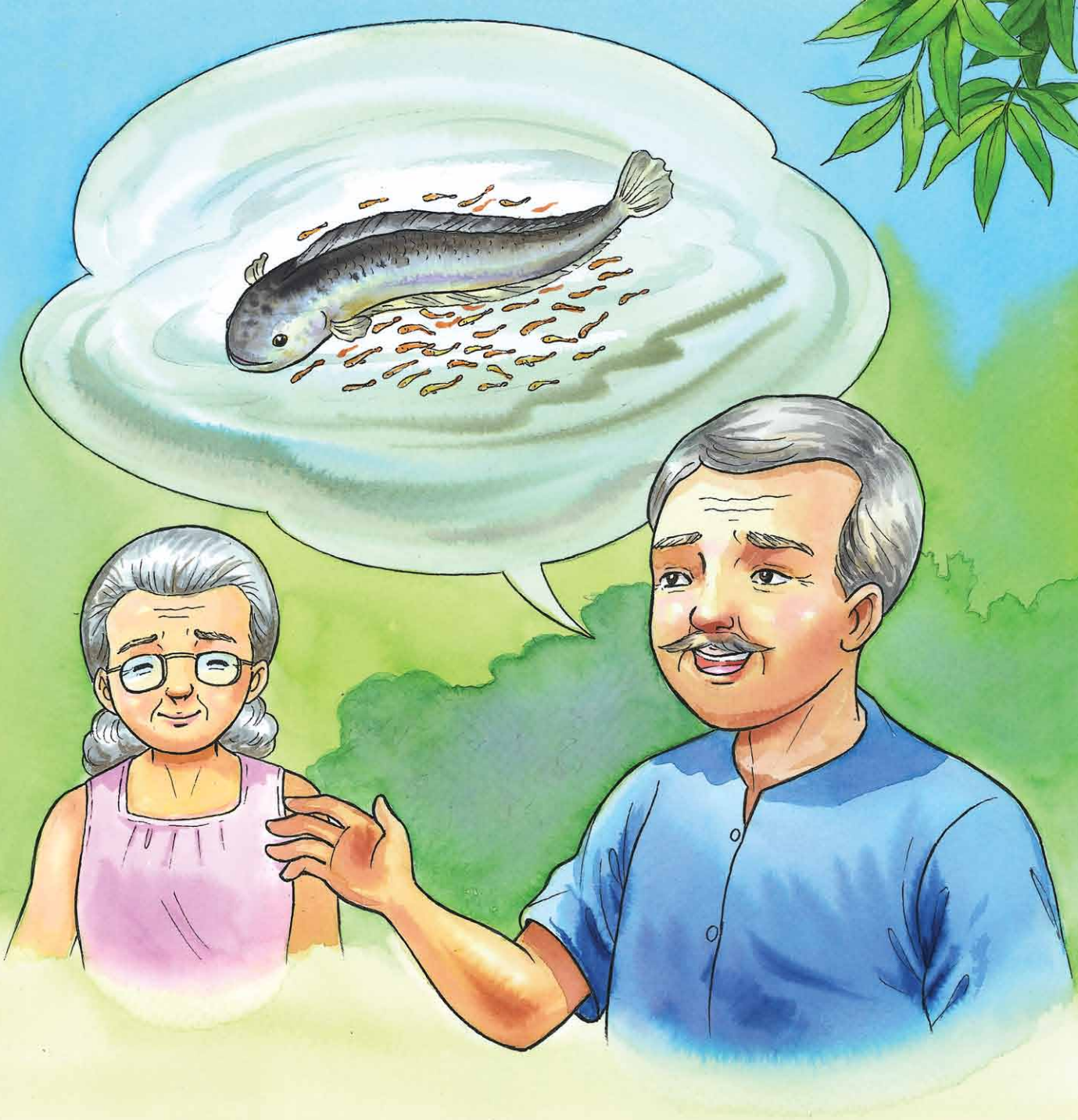
“อย่าใจจิต ทำอย่างนี้
ถ้าแม่ปลาชีวาวย”
ซ้ำอีกนิดอาจถึงตาย
“ไปลงคู...ดูลูกไว”
โบกหางคลี่เป็นคลื่นไหว
พากันไปไม่เห็นตัว

ส่วนยายศรีตาทอง
ปัดเห็นนึกเกรงกลัว
ใจพร้อมยอมรับผิดชอบ
เพียงเล่นสนุกกัน

เดินตามร่องสำรวจทั่ว
ห้วยตายายจะลงทัน
ทั้งความคิดไม่สร้างสรรค์
สำนึกได้ให้บรรเทา

ตายายยิ้มเมตตา
จะทำอันใดเล่า
อย่าเห็นแก่ความสุข
ไตร่ตรองให้ถ้วนถี่

แล้วสอนว่า “อย่าโง่เขลา
รู้จักเลือกสิ่งที่ดี
จะเกิดทุกข์ได้นะนี่
รู้สังเกตเหตุและผล”

“เจ้าจงจำคำตา
ผูกพันกันเหลือล้น
ดุจรักของพ่อแม่
ห่วงใยทุกเวลา

สัตว์นานาต่างรักตน
ตั้งแต่ปลากับลูกปลา
ที่เที่ยงแท้แน่นหนา
ไม่มีใครไหนเทียมทัน”

เด็กเด็กฟังคำสอน
“ครับ ค่ะ จะจำนั้น”
อาทิตย์อัสดง
ทุกคนเดินจากมา

ถ้อยสุนทรล้นสำคัญ
ขอบคุณกันก่อนวันทา
เคลื่อนคล้อยลงลับขอบฟ้า
ด้วยอิมเอ็มปริเปรมใจ

คำชวนคิด

คำศัพท์	ความหมาย
กอกก	กลุ่มของต้นกก ที่เกิดจากต้นหรือเหง้าเดียวกันใช้ทอหรือสานเสื่อ
ลูกอ๊อด	ตัวอ่อนของกบ คางคก เป็นต้น ที่เพิ่งออกจากไข่ ตัวกลม ๆ
เยาว์	อ่อนวัย รุ่มนุ่มรุ่มสาว
ลูกครอก	ลูกปลา จำพวกปลาช่อนที่ว่ายตามแม่เป็นฝูง ๆ
ชะโด	ชื่อปลาน้ำจืด รูปร่างคล้ายปลาช่อนซึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกัน แต่เกล็ดเล็กและมีจำนวนมากกว่า เมื่อยังเล็กข้างลำตัวมีแถบสีดำเรียงคู่กันจากตาถึงครีบหาง ระหว่างแถบเป็นสีแดง แถบนี้แตกเป็นแต้มหรือจุดในปลาที่โตเต็มที่
กังวล	ห่วงใย มีใจพะวงอยู่
ผจญภัย	ออกไปเสี่ยงสู้ภัยอันตราย
ใจจิต	ไม่มีแกใจเอื้อเพื่อใคร
ชีวา	ชีวิต
ลงทัณฑ์	ลงโทษผู้กระทำผิด
ถ้วนถี่	รอบคอบ ละเอียดลออ
ถ้อยสุนทร	คำพูดที่ไพเราะ
วันทา	ไหว้ แสดงอาการเคารพ
อัสดง	ตกไป (ใช้กับพระอาทิตย์)

พินิจสร้างสรรค์

๑. จงเล่าถึงวงจรชีวิตปลาช่อน
๒. ตาสอนเด็ก ๆ ว่าอย่างไร
๓. นักเรียนชอบเรื่อง “คำสอนตายาย” หรือไม่ เพราะเหตุใด

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนา
การอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นสื่อเสริมทักษะ
ภาษาไทย โดยจัดพิมพ์เพิ่มเติมแจกแก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นางสาวลี ชนะपालพันธุ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒
นางเครือมาศ เจะสาเมาะ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๑
นายสำราญ บุญธรรม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๒
นางภาวนา มีกลิ่นหอม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดราชบุรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์มัลลิกา ตัณฑนันท์
รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์
รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์
นางสาวนิจสุดา อภินันทาภรณ์
นางสาวอรอร ฤทธิกลาง
นางธนาภรณ์ กอวัฒนา
นางสาววิภารัตน์ อัสวินพันเลิศ
นางสาวนพวรรณ เชื้อแดง
นางสาวพิมพ์พรรณ ชุ่มสูงเนิน

วาดภาพประกอบ

นางประภาสินี เจริญสกุลชัยพร